

# AKATALPA

Nisan 2022 - Sayı 268

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

**Levent KARATAŞ**

## BUNU DA YAZ TARİH

*“Benim annem perşembeyi  
İyi bilir işkenceyi!”  
Bandista / Benim Annem Cumartesi*

şarabım var bana her gün cuma akşamı  
sankim uğursuz perşembeler dolunayı  
lan devlet lan bırak yakamı paçamı  
aç şu zindanı kelepçemi prangamı  
ben muhallebi çocuğuyum kravatlı  
cebimde gazete opera programı  
sinyalle de dinlemedin mi faciama  
annem ölüyor 6-7 eylül katliamı.

*Şubat 2022, Acıbadem*

**Muharrem SÖNMEZ**

## SAVUNULACAK ŞEYLER

seni kırkımdan sonra bulacak bazı şeyler  
mesela yer değiştireceksin dalgınlığıyla zamanın  
sana yaralarını hatırlatacak selam vermediğin her diken  
ayakların mesafelerle dansını fark edecek  
gözlerine sığmayacak artık hayatın renkleri  
bakmak ve yanılmak diyeceksin  
yeni bir korku belirecek uykudan önce  
penceredeki çiçekleri ne zaman suladın

seni kırkımdan sonra terkedecek bazı şeyler  
telaşla geçip gittiğin bir yere varma arzusu  
kavgası aynı fikirde olmamanın  
kalbine durmadan yaptığın yığınak  
gönlünde yer edemediklerinle çekindiğin fotoğraflar  
ismin bütün rehberlerde unutulacak

seni kırkımda uyandıracak bazı şeyler  
daha önce bilmediğin bir sözcükte duracaksın  
bir zeytin çekirdeği sana haykıracak  
nerede ne zaman ve kim olduğunu  
birden titreyerek kalkacaksın uykudan  
artık iyiliği hayatınla savunacaksın...

**Halim ÇİFTÇİ**

## “KEŞİŞ ŞEHİRİ TAŞ TABLET KİTABELERİ”

### SALTANAT KAPISI

Orhan’ın, Murat’ın, Cem’in, Fatih’in  
dolaşır çınarlı avlularda  
çocuk çığlıkları  
Süleyman’ın  
neşideler neşidesi şehrinde.

Çağırır o eski zamandan  
sedir, kestane, köknar, ağaçları  
kadim sur serçeleri, yusuflukları.

Evden eve şehri dolaşır  
berrak yüzlü su  
keşiş dağından hakikat taşır.

Saflığıyla kül döker dolunay  
lodos soluğunda müslin bulutlar  
ayağında ipek dikenli halhal  
mürve taçlı bir erguvan şehir.

Beyaz nergis, nilüfer biçer  
asmada sallanan kara üzüm saçlı  
bin bir parça nar yürekli cariyeler  
Seferden dönenleri bekler saltanat kapısı

Saray bahçesinde kan gülleri.

Serkan Akça, Yusuf Alper, Abuzer Altuntaş, Serap Aslı Araklı, Fatma Aras, Cansu Aydın, Atan Başkesen, Mustafa Bıyıklı, Neriman Bolat, Tahir Musa Ceylan, Fikret Çelik, Halim Çiftçi, Filiz Kalkışım Çolak, Ramis Dara, Ahmet Şerif Doğan, Mehmet Hakan Dülüloğlu, Hasan Efe, Barış Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Nihan Işiker, Erhan İksamuk, Ayşe Şafak Kanca, Erkan Kara, Levent Karataş, Onur Koca, Nevzat Konşer, Erdoğan Kul, Ferziye Küçük, Hüseyin Ali Mersin, Volkan Odabaş, Çayan Okuducu, Ozan Öztepe, Mehmet Rayman, Ozan Deniz Sarıtop, Can Sinanoğlu, Muharrem Sönmez, Halil Şahan, Kazım Şahin, Şerif Temurtaş, Umut Temür, Mehmet Akif Tutumlu, Uğur Ünen, Necip Yıldız, İsmail Güney Yılmaz, Reha Yünlüel.

# ŞİİRE ANILARI TEYELLEMEK

Halil ŞAHAN

ŞAİR TERZİ

*Sesimle bir an için yaşanabilir  
Anıların hiç bitmeyen yolculuğu  
Gül kokulu o eski küçük sokaklarda  
Bir el perdeyi aralar birden  
Uzanıp tutar çocukluğumdaki bulutu.*

*Onca iz nerededir, umut, beklenti?  
Kar suları gibi eriyip akar  
Değip dönünce uzak bir yaza  
Kara bun'lu denizlerin maviliği  
Parlar çakılın içindeki geceyle.*

*Makası sevgilerde, ipliği ipekten  
Yürüyen çiçek'ti güneş yüzü  
Terziler içinde bir özge terzi  
Dikiş tutmayan yaralarıyla  
Yırtık söküük ne varsa dikti.*

*Belki görülebilir sesler zamanda  
Sökün eder dikişlerinden acılar bir bir  
Göz göze geldiğimiz hiçliğin sessizliği  
Döne döne yılların ağulu kirmeninde  
Eğirir kederin kılaptan ipliğini.*

*Şiirler içinde gizlenmiş nice  
Aşklar vardır kimselerin bilemeyeceği  
Sanki yokmuş, olmamış gibi hiç  
Yoklanınca anılar seslenir birisi  
Bir el dokunur kışlardan omuza.*

*Kumaştı, iğneydi, ütiydü ayazda  
Yaşadım katranını ısıyan karların  
Boşluğun uğultusuyla sağırlaşmış  
Yalnız gibi sonsuz gibi çıkmaz gibi  
Giysiler biçtim zamansız rüzgâra.*

YUNUS KORAY

(Acının Açıkları; Noktürn Yayınları, ss. 9-10)

Şiir; kişinin, anıların hiç bitmeyen yolculuğunun, “sesiyle bir an için yaşanabileceğini” söylemesiyle başlıyor. Şair, sürekli olarak anılara döndüğünü belirtiyor. Bu durum, şairimizin, bir başka deyişle şiir kişimizin, yaşamından pek hoşnut olmadığını düşündürüyor. Anılar, bir bakıma birer sığınak .

Ne var ki bu dönüşler hep kısa süreli oluyormuş. Bunu ilk dizedeki “bir an için” belirtecinden anlıyoruz. Demek ki bir gidip gelme söz konusu. Tedirgin bir yaşama.

Kafamı kurcalayan önemli bir nokta daha: Anılara dönmenin, onları duygusal olarak yaşamının ancak sesiyle olabileceğini söylüyor şair. Bu, “sesimle” sözünün işlevi ne acaba? Konuşma mı, şarkı türkü söyleme mi?

Sanırım tam olarak bunların hiçbirisi değil. Ama ses var, ve o ses, çocukluğu çağrıştıran her türlü ses bence. Sesler, şairimizin anlığında (zihin) çocukluk anılarını somutluyor. Örneğin, “gül kokulu o eski küçük sokaklar” gözünün önüne geliyor. Eski büyüğü günleri yaşamaya başlıyor .

Ama yukarıda da değindiğim gibi anıların yaşanması “bir an için”, diyesim kısa süreli oluyor; daha doğrusu

şairimiz öyle söylüyor. Neden? Sanırım, somut gerçekliğin sürekli baskısından. Ayrıca, anımsanan uzamların (mekân) değişmiş olmasının da etkisi var bunda. Örneğim Gül kokulu eski küçük sokakların yerlerinde bambaşka şeyler olduğunu düşünüyoruz. Üçüncü dizedeki “o eski küçük” tamlayanındaki “o” sözcüğü, çok uzakta kalışı, giderek yok oluşu anlatıyor. “Eski” de öyle, adı ve anlamı üstünde zaten.

Demek ki çocukluk günlerinin uzun süre düşünmesini, sokakların uğradığı değişimi n anımsanmasını engelliyor. Nasıl bir değişim olabilir bu? “Küçük” nitemi (sıfat) özellikle getirilmiş gibi oraya. O “küçük” sözcüğü, sokakların büyüdüğünü, ölümcül taşıtlarla dolduğunu, gül kokularının yerini benzin kokularının aldığını falan düşündürüyor bana.

Daha da vahimi, “perdeyi aralayan eller” yok artık. Bu; komşuluk yakınlığının kalmadığını, anne bana şefkatinin azaldığını, çocukların beton yapılara tıklı tutulmak zorunda kaldığını da getiriyor aklıma.

Düşsel olarak anılarına dönen şiir kişimizin aradığını bulamadığı daha da kesinleşmekte. “Onca iz nerededir, umut, beklenti?” diye soruyor çünkü. Ve anılar kar suları gibi eriyip akmaktadır; diyesim yaşam hızla değişmektedir.

Okurun, bu değişimin anılsal yaşandığını algılaması istenmektedir. Çünkü karların erimesi uzak bir yaza değince gerçekleşiyormuş. Diyesim şair çok gerilerde kalan yaz yaşantılarını anımsayınca...

Şiirin burasında iki dizeye daha yakından bakmak istiyorum: “Kara bun'lu denizlerin maviliği / Parlar çakılın içindeki geceyle.”

Değişik yorumlara açık bunlar. Görülüyor ki acılarla mutluluklar iç içe. Kara bunalımlı denizler masmavi. Bu kara ile mavinin rast gele kullanıldığını sanmıyorum. Bir sonraki dizedeki parlamak ile gecenin de... Bunlar az önce belirttiğim gibi hem acılarla mutlulukların birlikte var olduğunu göstermekte hem de anlamca ilgileri bakımından birer tenasüp sanatı oluşturmaktadırlar. Bu sanatla şiirsel anlatım güçlendirilmiş. “Kara”; acının, kederin; “mavi” de mutluluk ve esenliğin rengidir bilindiği gibi.

Ben şairimizin burada “kara” sözcüğünü yüreklice kullandığı kanısındayım; çünkü “bun'lu” sözcüğünü tamlıyor ve acı, sıkıntı demek olan “bun” sözcüğünün derin anlamında da “kara” var.

Üçüncü beşliğe geldiğimizde şiirin başlığına dönme gereği duyuyoruz: Şair Terzi. Bu bölümde Şair Terzi , makasıyla sevgi kesip ipek iplikle güneş yüzü yürüten bir çiçek (mi) dikiyor. “Terziler içinde bir özge terzi” dizesinde ise şairimizin önce övündüğünü sandım, ama yakından bakınca kendini betimlediğini, elbette şair terzi olarak, gördüm. Ne var ki sonraki dizelerde hem betimleme hem övünme söz konusu bence.

*“Dikiş tutmayan yaralarıyla*

*Yırtık söküük ne varsa dikti.” (s. 9)*

Bu dizelerdeki bir bağdaştırmaya da değinmek istiyorum: Yırtık söküüklerin hepsini, “dikiş tutmayan yaralarıyla” dikmiş şair. “Yaralarıyla dikiş dikmek” mantık dışı bir bağdaştırmadır. Ama şairimiz yapıtlarını acılarıyla ortaya koyduğunu böylelikle dile getirmiş.

Üçüncü beşliği baştan sona bir daha ele almak istiyorum. Eğretilmeleri oluşturan tümleme ve tamlamalar özenle seçilmiş: “ipek iplik- sevgi makası- yürüyen çiçek- güneş yüzü”

Bunların her biri anlıkta (zihin) güzelduyusal çağrışımlar yapıyor.

Ayrıca; “terziler içinde bir özge terzi- dikiş tutmayan yaralar- yırtık söküktü ne varsa. Bunlardaki günlük dil söylemi dizelere ince bir şiir tadı katıyor.

Dördüncü beşliğin ilk dizesinde şairimiz, “zamanda sesleri görmek” olasılığından söz etmiş. “Seslerin görülmesi” bağdaştırması, kanımca, anıların canlılığını vurguluyor. Nitekim o acılar, “dikişlerinden sökün ediyor.” Biraz sonra da daha bir somutluk kazanıyor; gözle görülür, tenle algılanır duruma geliyor. Ve; acıların içinde bulundukları giysinin ya da torbanın dikişlerini yırtarak dışarı uğraması, çok ağır bir olgu. Nitekim şair kişimiz bu ağır olgu karşısında “hiçliğin sessizliğiyle göz göze geliyor.” “Hiçlik”; yok oluş demek olduğuna göre, ölüm duygusuna kapıldığını düşünüyorum kişimizin.. Ama bu ölüm düşüncesinde bir ürküntü yok. Bu da bana Tasavvufu anımsatıyor. Evet; ölüm acıdır, ağıludur, ama yılların kirmeninde eğrilmiş altından güzel bir ipliktir de. Bu altın ipliğin ağılu kirmenle kederden eğrilmiş olması da Tasavvufun çileciliğini yansıtmaz mı?

Beşinci beşlikte şairimiz şiiri konusunda sanki bazı ipuçları veriyor. Örneğin şiirlerin birçok aşk barındırdığını, ama bunların hiç olmamışlar gibi gizlendiğini, o nedenle de bilinmesinin olanaksız olduğunu; bunların ancak anılara dönülürse görülebileceğini belirtiyor. Ayrıca, tam burada şiire “kış” örgesi (motif) giriyor. Sanırım bu, şairimizin özel bir durumu. Son beşlikte ise daha yoğun olarak görüyoruz kışla ilgili öğeleri: ayaz, kar, rüzgâr..

Bu son bölümde, metne şiir katan öğelere genel düzeyde değinmek istiyorum:

Günlük dilin bazı söyleyiş özelliklerinin beşliklerin uygun yerlerine ustalıkla serpiştirilmiş. Bence bu, metne şiir katan bir yol. Örneğin, “Kumaştı, iğneydi, ütüydü ayazda” dizesine günlük konuşma söylemi egemen. Bu söylem, dizeye önce öyküleme katıyor, sonra da çağrışım ve anımsama gücü. Ardından gelen, “Yaşadım katranını ısıyan karların” dizesinde de var bu işlev. “”Isıyan karların katranını yaşamak” bir paradoks ve hem düş gücünü hem haz duygusunu devindirir nitelikte.

Yunus Koray, değişik şiir olanaklarını kullanmayı biliyor. Bu biraz da onun Yazın öğretmeni oluşundan kaynaklanıyor sanırım. Örneğin sıradanmış gibi görünen yinelenmelerden bile has bir şiir sağlamayı biliyor: “Yalnız gibi sonsuz gibi çıkmaz gibi.”

Başlıktaki “Şair Terzi”nin mesleğini son dizede daha net ıca ettiğini görüyoruz: “Giyisiler biçtim zamansız rüzgâra.”

Toparlayacak olursam:

Bu şiirin kişisinin, arada birinci tekil kişili anlatıma başvurması, şairimizin kendisi olduğunu gösteriyor bence.

Bu şiire, çocukluk anılarına sığınmanın şiiridir diyebiliriz.

Anılara sığınma, mutsuzluğun sonucudur.

Mutsuzluğu doğuran ise hep kişisel değildir, geneldir de. Ülkede yaşamı sönükletiren değişimler olmuştur. Örneğin “gül kokulu o eski küçük sokaklar” artık yoktur. Bunu nerden mi çıkarıyorum? Az önceki dizede geçen “o eski” sözü, sokakların eski özellikleriyle var olmadıklarını da anlatmaktadır.

Evet kentlerimiz geniş, parke döşeli sokaklara kavuşturulmuştur, ama o sokaklar artık çocukların değil, ölümcül taşıtlarıdır. Daha da önemlisi artık, “bir el perdeyi birden aralayıp da bulutu tutmamak”tır. Diyesim insansal ilişkiler sıcaklığını, yakınlığını yitirdi çünkü.



## ANLADIM, AĞLADIM!

şiirle olmuyor, yazmakla olmuyor, bakmakla hiç olmuyor  
canım tıgla ülkelerin sınırlarını kaldırmak istiyor

savaşla barış arasındaki uzaklığa çalıştım bugün  
acı ve gözyaşlarından da zarif şiirler çıkabilir dedim

elimde birkaç dergi, kızım ve kış kedim  
metroyla ukrayna savaşına gittim demin, ölmedim

mum ışığında üşüdü insan yanımda, şiirim  
bir komedyenin çığlıklarını duydum istasyonlarda

sahi, sınırlı bütçemle işim ne şimdi çekmeköy'de  
hayatın yükünü çeke çeke saç gibi inceldim işte

her kıza umay dedim, kendime yaşlı furuğ  
tüm dünya çocuklarını sanki ben doğurdum bugün

kırmızı buğdaydan kek yaptım da yiyemedim  
dünya acı ve ağrıymış meğer; anladım, ağladım!

*Çekmeköy, 16 Mart 2022*

## Barış ERDOĞAN

**Herkes bir yıldız tutar. Sorsan en parlağı derler.**

Adam yıldızlara basa basa yürüdü/ Çünkü biraz önce yağmur yağmıştı, diyen Cemal Süreya, çocukluğunda yıldızlara basa basa yürümediyse de baka baka uyumuştur. Neydi insanların yıldızlarla derdi? Aydınlatma konusunda iddiasız, konuk etmede çaresiz, baki kalacağından kuşkulu. Ama bir büyü vardı yıldızların; insanoğlunun “ilham” kaynağıydı. Kimileyin Neruda'nın el uzatamadığı, çaresiz kalınca da, “*Ve yıldızlar masmavi titreşiyor uzakta*” diyerek onları dizelerle ısıttığı gerçeği.

Çocukluğumda damlarda uyuduğum gecelerde bir yıldız tutardım. Yerini yurdunu karartır, kimselerin görmesini istemezdim. Bugün de “yıldız”ımı gizleme konusunda kararlılığım sürüyor. Adres göstermem; kimileyin isabel'dir, kimileyin anna, kimileyin de firuze'dir; ama hep “göğsümün mabedi”dir. Asumanın yıldızlarına gelince göz kırptığı zaman fark edileceğini düşünür, “N'olur, göz kırıp yerini gösterme!” diye yalvarırdım. Aramızda gizli antlaşmalar yaptığımız da olurdu: Bir komşusu mu düştü, ışığını kısarak haber verirdi. Bir sabah uyandıgımda benimki de dahil hiçbir yerinde olmazdı. Oturur, saatlerce ağlardım. Anladım ki annem hepsini süpürmüştür.

**Yıldızlarınızı toplayın, gökyüzüm daralıyor.**

Edebiyat okumasaydım ilm-i felek (ilm-i nücum, astronomi) okur muydum, belki. Belki dememde yıldız falına bakanların dudaklarından dökülenler de etkiliydi. Mehmet Çavuşoğlu hocanın Fuzulî'nin Türkçe Divan'ında “felek” ve “nücum” (yıldızlar) üstüne uzun bir nutku olmuştu. Felek'i, yani gökyüzünü “kadın göğsü”ne benzetmiş, sınıfta uğultuya neden olmuştu. En ürpertici olanı, Ümit Yaşar Oğuzcan'ın, “*Budapeşte köprüsünün üzerinde/ Bir çingene falıma baktı/ Dedi üç günde öleceksin*” dizeleri. Gerçi şair Sabit'in, “*Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkıt ne bilir/ Mübtelâ-yı gama sor kim geceler kaç saat*” dizeleriyle rahatlamıştım. Yıldızlara tapan Nebatilere soyum karışmadı, lakin ergenliğimde yıldızlara tapmaktan geri kalmadım. Bir belki'm daha vardı: Gökyüzünün yeryüzüyle yer değiştirmesi. Kaçımız gökyüzünde kalırdı? Sonra yıldızlarla (onların ateşiyle) bir arada yaşayabilir miydik? Hayallerimin iriliği ürktütcüydü. Zweig'in, Tolstoy'un ve Nazım'ın korkmadığı bir dünyada ben neden korkayım ki kıyametten? Dante bile bilimin çömez çağlarında İlahi Komedi'sinin üç bölümünü (Cehennem, Araf, Cennet) “yıldızlar”la bitirmişti, vardı yıldızların bir hikmeti. Antoine de Saint-exupery o hikmeti çözmüş ki ben doğmadan patentini almış. Şimdi yıldızsızım (!) Artık bir “güneş”e tapıyorum.

**Kendime benzemediğim zamanlar daha çok.**

Dün yıldızları göremeyince kendimi dağlara vurdum, yorulunca düzlüklere indim. Avare kalınca dağların ne kadar adı, sıfatı varsa aklıma düşürdüm. Hiçbiri içimdeki dağa benzemiyordu. Kendimden de şüphe ettim. Oğlağını seven yaşlı bir yörük kadını dönüp dönüp baktı. Seni kimseye benzetemedim, dedi. Reşat Nuri olsaydı, “*Sende kimseye benzemeyen başka bir şey var.*” derdi. Keşke yörük kadını da böyle deseydi. Çok şey var, çok, deseydi. Eksik sözcükler yazıyı kokutuyor.

Sahi ben birine benzemeli miydim? Herkese benzeteni buluncaya değin dağları ve ovaları, sokakları ve caddeleri hatta başka başka yurtları dolaşmalı mıydım? O gün bugündür

## TERRA MAGDALENA

*Dört çocuklu Aysel V.nin yaşadıkları:*

“*Bayat ekmeği şekerli su ile ıslatıyorum, mama diye çocuklarıma yediriyorum. Bir yumurta bile kırıp yemek lüks oldu. Bize öğün azaltın diye akıl veriyorlar ama zaten kaç öğün ne yediğimizi düşünüyorlar acaba? Ben günlük işlerde çalışırım, önceden günlükümü aldığım da marketten bir iki şey alabiliyordum. İyi kötü çocuklarımla boğazından sıcak şey geçiyordu. Şimdi alamıyorum. Bir anne olarak çok üzgünüm çok...*”

yağmur yağıyor Terra Magdalena  
ve zamanın üzerine çöküp kalıyor  
yoksulluğun görünmez mürekkebi

sen zoraki oruçlu toprak ana  
hasta nefesinle yaşam verirken  
kıp kıp açan tomurcuklara  
utanıyorum kendi hüznümden...

benzemek-benzememek arasında gidip gelen bir sarkaca dönüşmüşüm. Birine benze(me)mek ne korkunç Tanrı'm! Sartre'ın, “*Hiç kimseye benzememek için insan herkese benzemek cesaretini göstermelidir.*” uyarısını ciddiye alma(ma)nın yaşattığı hüsrân. Edip Cansever demiyor muydu, herkese benzemek şiiirdi diye? Aslında benze(t)me hastalığıdır, yaratma ise dahillik.

**Gündüz yıldız avına çıkan eli boş döner.**

Cesaret edip akşamüstü tayy-ı mekân (mekân değişimi) edip İstanbul Moda'da şöylesine bir görünsem... Hayır, hayır! Yıldızların ışığı altında hilkat garibesi başımı görür görmez, “Aaaa, bu şair Haşim!” derler. Aslında işte bir benzerim çıktı deyip rahat bir nefes alırım. Adı bilinmeyen bir ülkede, kör oluverme ihtimalim de çok yüksek. Oralarından geçmekte olan Saramago'nun dikkatini çekerim, hiç olmazsa beni Körlük'üne dahil eder. İtip kakarlarsa Fransa'ya dönüp “Lyon Kasabı” rolünü üstlenirim; politikacı Fouche olarak Balzac'ın ve Zweig'in başta olu. Diksiyonumdan Fransız olmadığım anlaşılırsa özür dilerim. Siz bir soytarısız suçlamanı kabullenir, gerçeği bir bir oracıkta itiraf ederim: Dostlar, Sinekli Bakkal'dan çıkıp geldim, ben Soyтары Tevfik, Kız Tevfik de diyebilirsiniz bana. II. Abdülhamit sürgünüyüm. (Suçum, “yıldız düştü” demem ve bunu tehlikeli bulan II. Abdülhamit'in jurnalcilerinin beni saraya ispiyonlaması) Kılıktan kılığa girip çıkarım. Beni bağışlayın! Yarın Fouche'yim, Fouche rolünü üstlenmek zorundayım, iktidarın borusunu benden daha iyi öttüren çıkmaz; ertesi gün... Kalabalıktan birisi sözümü kesti: Siz Medusa'sınız. Sanırım beni Medusa'ya benzetme nedeni Kız Tevfik'im dememdi.

Kendisine kötü niyetle bakanları taşla çeviren, yılan saçlı, keskin dişli Medusa mı, diye sordum. Bilinç akışı düzenli değildi ki önce şair Gringore'yi andı, sonra rahip Frollo'yu. Katil sürülerinin arasına sıkıştırılan şairler, ressam acımın tuzunu seyrelemedi. Yörük kadını bir bardak çiğ keçi sütü ikram etmeseydi ressam Caravaggio kıyafetiyle yoluma devam ederdim. İyi ki yıldızlar görüldü, evime döndüm.

## *Kazım ŞAHİN*

### SENDE KALSIN KALBİM

tut elimi ineyim derinine  
bir toplayabilsem içimdeki kelimeleri  
unuturum gökyüzünü ve o deniz ülkesini  
dudak gibi kıvrılan dağlar konuşurken Allah'la  
o kokladığın çiçek açar içime

parolamı unuttum karanlıkta kaldım acemiylim  
yalnızlık bana benzedi kalbimde onarılmaz çatlak  
seri numaramı sevdiğim okuyabilir  
tut elimi uzunca kalayım

gece esniyor orman suskun toprak uykuda  
seninle aramdaki zamana iki şehir sığdırabilsem  
kıvrılan yerlerim kırık bir aynada  
sıvası dökülmez tenimin  
kalbim bu akşam sende konuk olsa

bak gözlerime döküleyim durgun gölüne  
yalnızlığıma yalnızlık kat diye  
en güzel dilden kur en güzel cümleyi  
sende kalsın kalbim ben gideyim

## *Ahmet Şerif DOĞAN*

### BİR DOST GEÇERKEN UĞRAYAN

Ben Kerem Eşiyok, bir dost  
Yorgun değilim, yalnızca biraz üşüdüm insanlardan  
Durağım diye bekleyen ve ilk yağmurda kaybolanlardan  
Söylenmemeliyim belki ama ısınayım diye üstüme çullanan  
Hayattır sırtıma kambur

Ben hiç dilek tutmadım doğum günlerinde  
Korktum, tutarsam kaçır parmaklarımdan uçurtmalarım  
Basit bir çocuk oyuncağı kadardı aklımdan geçen  
Siz beni lunaparklarda çırılçıplak terk edenlersiniz  
Gramofonda Ferdi Özbekten plağına  
Hatırınız kalmasın,  
Kulağımın arkasında kaldı çınlayan adlarınız  
Alıp gidin,

İnanın yorgun değilim  
Yolgeçen hanı kalplerinize misafir etmeyin  
Dinlenmeye gelmedim  
Geçiyordum, uğradım sadece dünyanıza,  
Ben Kerem Eşiyok,  
Hepinizin kayıtlarındayım,  
-Elbet Bir Gün Lazım Olur- adı altında  
Bilinçaltınıza işlenmiş isimde

Zahmet buyurmayın,  
Varlığın ne denli yokluğa benzediğini en iyi bilenlerdenim  
Yokluğun da kendine has güzelliğini

Ben Kerem Eşiyok, geçerken uğradım, işinizden  
alıkoymayın kendinizi.  
Çıkarken örterim kapınızı.

## *Mehmet RAYMAN*

### KURULU

bir kuğu çıkar karşına  
sular durulur gün çavar  
dönersin bütün sokakları  
öpersin gün ışığını boynundan  
sana kalır gecelerin oylumu  
başını koysan dizlerime  
unutursun evin yolunu

iyi günler dilediğimize bakma  
öyle bir avuntuya sokuyoruz birbirimizi  
daha fazlası kalburdan geçirdiğimiz mevsimler  
harmanların tozunu yuttuğumuz da cabası  
parmağından kayan yüzük bile karışır kumlara  
anasını sattığının tekeri çamura saplanır  
hayatın kaç kuşağı var bilinmez ki  
bizim bildiğimiz gökkuşağı  
o da kurulur yedi rengin üstüne  
kime kalır bu hırlaşma bu kin  
deliğine akan yılanı masum belleme  
zaman üzerine kurmuş çingirayını  
aç kalma pahasına payını pay edenler  
elbette bu memlekette gün görecekler  
onlar için açık olacak cam çerçeve

başını çıkarsan denizden  
okyanuslar homurdanır gelir ötelere  
bütün gün tanrıya yalvardık ama gelmedi  
tanrı hemen yapmazmış isteklerimizi  
kan oturmuş gözlerimi soğuk ile yudum  
ivedi değilmiş onun için halkın çektikleri  
ancak yoksullar üzerinden kuruluyor  
tanrıya giden yolların köprüsü

## *Mehmet Akif TUTUMLU*

### TEKLİFSİZ SON

Bir elinde dosya poşeti diğerinde  
özel çantası, keyifle çıktı odasına.  
Bilgisayar, şifre: Açmadı. Birkaç deneme  
daha, nafiye: Personelinden öğrendi, yaş  
haddinden sistemin kilitlendiğini. Hiçbir  
ses geçemedi boğazını. Yavaşça doğrulup  
insan bina araba kaynayan bulvara baktı  
camdan: Bahar suları gibi akıp gitti  
genç bir kadının ilk işgünü heyecanı. Yaz  
uykucusu bozkır kasabaları, karların sessizce  
örttüğü lojmanlar, kamyon yüküyle aşılacak yollar,  
dosyalar, kitaplar, sabahlatan çalışmalar,  
işyerlerinde büyüyen çocuklar, derin vadilere  
yuvarlanan karıkoca kavgaları geçti birer birer  
otuz beş yıllık şeritten. Adım nasıl atılır, eller  
nereye konulurdu,  
dil neyin nesi,  
göz neden baktığından başkasını görürdü?  
Bilemedi.

# BEREKET VE HUZURU DUT YİYEREK BULMA

Hasan EFE

## DUT YİYELİM

Ey sen! Dutun dalına sin.  
Toplarken seni, tozunu da toplayalım.  
Çoluk çocuk tozlu dut yiyelim.

Babam, evinin bahçesine  
dutağ'cı dikmişti, karaduttu.  
Demişti ki gelinine:  
*Doğuracağın oğlan üstüne başına  
bulaştıracak bu yemişi  
mora çalacak evlâdın gömleği  
işte o zaman kızacaksın bana  
diyeceksin ki: oğlum, sana değil  
dedene kızdım.*

*Kızma gelinim, madem oğul—  
torun verdin bana  
getir alnını, kıymetle öpeyim.*

O dutun altına yattı babam.  
Torun mu, dutun kıymetiyle erdi  
kırkına.

Sina Akyol  
(Sözcükler, Sayı 93, Eylül- Ekim 2021)

Yukarıdaki şiir okunduğunda sizde farklı çağrışımlar olur mu bilmiyorum? Bende ilkin üç beş yansıma belirdi. Hangi çağrışımı açarsanız şiir, kendi özne/öznelerinden yola çıkarak okuru değişik yollara da götürebilir.

Mitoloji, zooloji, biyoloji, bitkibilim, psikoloji, antropoloji ve toplumbilimin uçlarını sezebilirsiniz dizeler bağlamında.

Belki de hiç biri!

Akyol'un "Dut Yiyelim" başlığındaki istek eyleminin biz kişisi şiirdeki bütün özneleri içine alır.

Şiirleşmede her öznenin aktif ya da pasif bir görevi ortaya çıkar. Bunu "yiyelim" eylemini açarak görelim. Yi-y-e-l-i-m; biraz daha açarsak (**yi**, *ye/mek eylem kökü*; - **y**, *yardımcı ünsüz ses*; **e** -*istek, dilek, şart eki*; -**l** *yardımcı ünsüz ses*; -**i** *ünlü ses*; -**m**; *kişi eki* **biz**) şiir özne/öznelerinin, gerçekleştirilmesini istediği bir durumu görebiliriz. Daha oluşmamış, ama oluşabilir!

İstenilen bir durum.

Şiir anlatıcısının bu isteği başka bir şey değil de niçin **dut**?

Metnin bütünlüğüne bakacak olursak kişiler; *dede, baba, gelin* ve *çocuk* olarak görünür. Çocuktan (torundan) geriye gidersek **baba-gelin(anne)** ve dedeye varırız,

*Ey sen! Dutun dalına sin.*  
(Ağaç dalına sinmiş, işlenmiş, gizlenmiş dede; öldükten sonra tekrar topraktan bitkiye yürüme)

*O dutun altına yattı babam.*  
(Toprağa girmiş, dut ağacının dibine gömülmüş dede)

Metnin son dizileri toruna döner.

*Torun mu, dutun kıymetiyle erdi  
kırkına.*

Geri sarımda dut ağacıyla mitolojiye varsak da şiirin derinliği bizi psikolojiye, arkaik döneme götürür.

Bu açıklamalarımızla şiiri yukarıda ele aldığımız bilimler bağlamında açmamız olası değil, ama okur metne/şiire farklı yönlerden de bakabilir. Biz bir *deyimden* (dut yemiş bülbüle dönmek) yola çıkarak metni açmaya çalışacağız.

"Dut Yiyelim"de "Dut yemiş bülbüle dönmeyelim" üzerinden yürüyeceğiz. Böylece metin üzerindeki bakış açımızı değiştirmiş olacağız.

TDK\* bu deymi; *suskunluk durumu, konuşmamak, sevinç ve neşe halinin yitirilmesi* olarak verir. Ya da *neşeli ve çok konuşkan olduğu halde sıkıntı ve üzüntü gibi nedenlerle konuşamaz duruma düşmek, sesi çıkmamak.*

Günlük konuşmalarımızda sıkça kullandığımız bu deyimden birkaç örnek verelim.

*O, her sabah çok konuşurken bugün konuşmaz olup, dut yemiş bülbüle dönmüş.*

*Ekrem, dedesiyle beraberken çok konuştuğu halde anne ve babasının yanında dut yemiş bülbüle dönüyor.*

*Patronun yanına her gidişinde dut yemiş bülbüle dönüyor, bu yüzden istediğini elde edemiyor.*

TDK açıklamasını metin üzerinde gezdirirsek, değişen bir durumun evrilmesini görebiliriz.

*Bu şekilde (sözlük anlamı) bir açılım söz konusu olursa şiir öznesinin öncesinde farklı bir sıkıntının olabileceği olasılığı öne çıkabilir. Bunun daha iyi anlaşılabilmesi için şöyle söyleyebiliriz; bugüne dek, sevinç ve neşeli bir yaşam sürülemedi. Suskun, sıkıntılı ve üzüntülü hayat nedeniyle konuşamaz duruma düştük, yani dut yemiş bülbüle döndük!*

Ne ki bu deyimdeki anlamı bilim doğrulamaz.

İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Osman Murathanoğlu\*\* şöyle bir açıklama getirir, *erkek bülbül mayısta çiftleşmek için öter ve bir süre sonra kendine eş bularak ötmeyi keser. Bu durum dut ağaçlarının meyve verdiği zamandır. Halk bülbülün susmasını, duta bağlar ama yanlışır. İkisi arasında bir neden-sonuç ilişkisi yoktur. Bülbülün ötmesi ve susması çiftleşmeyle ilgilidir.*

Metin bütünlüğüne tekrar dönersek Murathanoğlu bize ışık tutar.

Dede - **baba** ve **anne (gelin)** - torun.

Baba ve anne (gelin) eş bulma süreci. Çiftlerin şakımaları sonucu ortaya çıkan (doğan/doğacak olan) bebek (oğul).

*Doğuracağın oğlan üstüne başına  
bulaştıracak bu yemişi  
mora çalacak evlâdın gömleği*

Şimdi başa dönüp ilk dizeleri okuyalım

*Ey sen! Dutun dalına sin.*  
*Toplarken seni, tozunu da toplayalım.*  
*Çoluk çocuk tozlu dut yiyelim.*

**MEMLEKETİMDEN  
İSYAN MANZARALARI - XCV**

**TÜRKİYE HASTANESİ: 25.02.2022**

Yarın;  
İzmir’de yaşayan emekli öğretmen Vedat Emekdar, eşi Vasfiye Emekdar’ı kör bir ekmek bıçağıyla peş peşe yedi kere bıçaklayacak. Van İpekyolu İlkokulu’nda, tarih dersinde tahtaya kaldırılan bir çocuk heyecanlanarak kekelemeye başlayacak, peşinden tüm sınıf kahkaha sesleriyle çınlayacak. O yakınlarda yaşlı bir adam eve geldiğinde, yolda daha evvelden iyi tanıdığı bir eskiciden almış olduğu pileli pantolonun arka cebinin yırtık olduğunu fark edecek. Denizli’de Hayrettin Şahin isimli şahıs, işe aldırma ve SGK borçlarını sildirme vaadiyle sekiz vatandaşı dolandıracak. Hamzakoy sahilinde midye kabuğu toplayan küçük bir çocuk, içinde not bulunan bir şişe fark edecek, dikkatle inceledikten sonra tüm gücüyle şişeyi denize geri fırlatacak. Halıcıoğlu’na doğru hızla yaklaşmakta olan bir İETT otobüsü dar virajı alamayarak Halk Ekmek büfesine çarpacak, onlarca ekmek ve unlu mamül zayi olacak. Yuvarlandığı çukurdan kaldırım taşlarına tutuna tutuna doğrulmaya çalışan topal bir dilenciye çevredekiler görmezden gelecek. Memleketimden İnsan Manzaraları’nı okuyan bir polis memuru yavaşça kitabı masasına bırakarak, bir süre bulutlarla kaplı gökyüzüne doğru bakacak. Zonguldak’ta ruhsatsız çalıştırılan kömür ocağında meydana gelen göçük sonucu toprak altında kalan Ümit Kurt’un naaşına ilk ulaşan, ortaokuldaki sıra arkadaşı olacak. Otobüs durağında bekleyen bir adam, yanı başındaki çocuğun kucığında tuttuğu, içinde iki saka bulunan kafesin kapısını aralayacak. Beyoğlu’nda, evinden, akrabasının cenazesine gidiyorum diye kuşluk vakti ayrılan Mustafa Hilmi Öztürk’ün cansız bedeni, gece Sütluçe Mezarlığı’nda, Haliç’e bakan bir mevkide bulunacak. Isınmak için çöpte ve sokak köşelerinde bulduğu kartonları yakmaya çalışan bir gencin üzerine ateş sıçrayacak, yerde yuvarlanıp alev alan giysilerini söndürmeye çalışırken işler sarpa saracak. Sıradan bir gün yaşanacak yarın Türkiye’de.

**Umut TEMÜR**

**SIFATLAR**

İssız kıyıları  
Takım yıldızları  
Eğri yağmurlar...  
Sıfatlar dağarcığımda  
Bir enstrümanın teline vururken  
Gövdesinde de çıkan tını gibidir

Aralık 2021

Şair, niçin *nida* (seslenme; ey!) sanatıyla giriş yapıyor şiire?

İstek, duygu ve heyecanları çok güçlü olduğu için. Çünkü ilk üç dizede ölüm, yaşam ve doğum olduğunu görebiliyoruz.

Metin bütünlüğündeki açılımlarda dedenin artık toprak olup ağaç (dut) ile tekrar yaşama döndüğünü, bu ağacın meyveleriyle kendinden sonra gelenlere (oğul ve torun) can verdiğini sezebiliyoruz.

İlk dizedeki “sen” yani dede/ye dala sinme emri veriliyor. *Sin*, eylemi ikinci tekil kişi, sen (dede) olarak vurgulanıyor (Aslında bu bütün ölenlerin dönüşümü olarak da algılanabilir.). Burada söz konusu olan *sin/mek* kendini göstermemek için saklanıp gizlenmek anlamında kullanılır diye yorumluyoruz. Yani mecaz anlam olarak korkma ve yılgınlık değil, varlığını görünmez kılmak. Bunu üst paragrafta topraktan ağaç, ağaçtan meyve şeklinde yaşam bularak tekrar çocukların aracılığı ile yaşama dönme şeklinde belirttik.

Akyol’un ele aldığı bu değişim **diyalektiğe** güzel bir örnek olarak gösterilebilir. Yukarıda ele aldığımız bilimlerden ayrı olarak bilimlerin üstü bir durum göze çarpıyor bu şiirde.

Yani felsefe.

Bu değişim ve dönüşümü son bölümdeki şu dizelerle verir şair,

*O dutun altına yattı babam.*

*Torun mu, dutun kıymetiyle erdi*

*kırkına.*

Artık torun *Kırkına* ulaşmış durumda.

Cahit Sıtkı’ya göre yolun yarısı devrilmiş.

Dut ağacı insan ve insanlığa *kutsallık* verir. Evin ruhu olarak kabul görür geçmiş tarihten bu yana. Bu nedenle dut **bereket** ve **huzurun** bir sembolü olarak da kabul görür.

Sonuç olarak şair bir huzur ve bereketin çağrısını yapar. İnsanlara “Dut Yiyelim” diyerek bir davette bulunur.

*Alemşahlı, Mart 2022*

**Not:**

Bu yazıda mitoloji, psikoloji, antropoloji, bitkibilim ve toplumbilime sayfa darlığı nedeniyle girilemedi.

Merak edenler için mitolojide *Pyramus* ve *Thisbe* mitine, psikolojide C.G. Jung’ın arkaik dönemi, antropoloji için Göbeklitepe kazılarında çıkan dut ağacı ile ilgili buluntular, bitkibilim için dut ağacı ve meyvesinin insan sağlığı ve ekonomi, doğa ve toplum üzerindeki etkileri “Dut Yiyelim” şiiri ile genişletilebilirdi.

Yine de bu çözümleme okur zihninde bir şeyler çağrıştırır diye umuyorum.

Kaynaklar:

\* tdk sözlük

\*\* <https://eksisozluk.com/dut-yemis-bulbule-donmek--160670>

## ŞAİR SORUMLUDUR

### Şerif TEMURTAŞ

Ben şiirden ne anlıyorum, şiir hayatımızda neye yarıyor? Göreceli sorular gibi gözükseler de aslında evrensel temelleri olan yanıtlara dayanıyorlar. Şairin, her coğrafyada ve her dönemde hem bağlı bulunduğu topluma hem de insanlığa ilişkin sorumlulukları vardır. Sırtını yaşadığı toplumun sorunlarına dönerek, dünyada yaşanan olumsuzlukları görmezden gelerek şiir yazmak kabul edilebilir bir şiirsel duruş değildir. Şairin yazarın üreterek topluma karşı sorumluluğunu yerine getirirken gerçeklerden kaçmadan yaşananı yazmalıdır diye düşünüyorum.

Çağlar boyu insanlar şiir yazıyor, şiir hakkında düşünüyor, konuşuyor. Çünkü şiir insan için var olmanın gereklerindendir. Peki ben neden şiir yazıyorum? Çünkü yaşanana tanıklık yapmak, çağımı geleceğe aktarmak istiyorum. Şairin toplumsal ve evrensel duyarlılık sahibi olması gerektiğine inanıyorum. Şiir sadece anlam olmadığı gibi, sadece biçim ve müzik de değildir. Tüm bunların harmanlandığı toplumsal acılara sevinçlere rehberdir, bir anlamda şiir duruştur. Bir anlamda edebiyat yaşananı tutanak altına almaktır.

Türk şiirinde bize örnek oluşturacak çok güçlü bir toplumcu gerçekçi gelenek var. Bugün içinden çıktığı halkın ve tüm insanlık için şairler sözünü ettiğim bu gelenekten faydalanacak olurlarsa önlerinde kocaman bir okyanusun varlığını keşfedeceklerdir. Mayakovski'den Yesenin'den beri, hatta onlardan da önce başlayıp süregelen hakça paylaşım ve eşitlik arama mücadelesi binlerce dizeye esin kaynağı olmuştur. Oysa günümüzde yazılan şiir çoğunlukla halktan uzak postmodern anlamsızlığın şişirildiği, okunan metnin ne tarafa çekersen o tarafa uzatıldığı belli olmayan metinlerle doldu. Kapitalizm bankalar ve sermaye yayınevleri, dergileri ile edebiyata ve şiire saldırdı. 12 Eylül faşizminin istediği toplumun yaratılmasına birlikte katkı sundular. Bugün okumayan sanata ilgi göstermeyen bir toplum yaratıldıysa, en az 12 Eylül faşizmi kadar, devletle burjuvaziyle işbirliği içinde olan sanatı egemenlerin zevki sanan insanlar, gruplar da suçludur.

Çıkar peşinde koşmak ve sanat, özellikle de şiir, yan yana gelmesi son derece sakıncalı kavramlardır. Bugünse postmodern edebiyat şiiri öylesine kuşatmıştır ki Türkiye'nin en köklü dergilerinde ve kapitalizmin edebiyatı kuşattığı banka -sermaye dergilerinde çıkan çoğu şiir denilen metinlerin şiirle ilgisinin olmadığını görüyoruz. Buralara çökmüş aksakallı ak yakalı, yetmez ama evetçilerin parayla online diploma dağıtığını da görüyoruz. Ödül kurumlarının başında biat kültürü ile ödül dağıttıklarını da.

Ancak edebiyat tüm bu yozlaşmaları yenecek, yaşamın sesini gelecek kuşaklara aktarmaya devam edecektir. Çünkü edebiyatsız sanatsız bir hayat mümkün olmadı insanlık tarihi boyunca. Ekmek kadar su kadar gerekli hayatımızda.

Neye yarar bir şiir emeğin alın terinde püfür püfür esmiyorsa. Neye yarar bir şiir yârin yavaşta elma gibi al al açmıyorsa. Bir çocuğun umutlarında yeşermiyorsa.

Şiire ve yaşama bin selam ile.

## Çayan OKUDUCİ

### JAN

bu bahsettiğin ılık yaz akşamı  
sonbahardan ödünç aldığımız  
birkaç merdiven birkaç sarhoşla  
oturduk yalnızlığa

*Bir saat İstinye'de bir milyon iki yüz otuz bin*

deseler bana beyazlardan hangi eflatun  
kırmızı gülü dudaklarına bırakırdım  
kapkara bir arzu kopardım güneşine  
çok yutkunduk az konuştuk

*Bir saat İstinye'de bir milyon iki yüz otuz bin*

anladım sen edalı gecelerin sessizliği  
doğrusu zarif ve serindi her şey  
gözlerimiz kaç felaket sonrası  
bu çiçek senin için: **Jan**

bahsettiğin o ılık yaz akşamı  
ardından  
tüm yalancıları masamda topladım  
eksilen bir boşlukta durmak için

## Ayşe Şafak KANCA

### BEYOĞLU HAİKULARI

NEVİZADE  
Beyoğlu işte  
Dinleniyordu kışlar  
Sırtı Yeşilçam

SIRASELVİLER  
Kararmıştı gök  
Sokakta çamaşırlar  
Camlar terliydi

13. HARF HAİKUSU  
Talihsiz jale  
Düşer sabah erkenden  
Kaldırımlara

1977  
Arslan ağzı kan  
Maksem'de ulur çakal  
Gözler buğulu

KAZANCI YOKUŞU  
Kara kor gibi  
Rüzgârlar üflemezse  
Yollar geçilmez

BOŞUNA  
Gözlerimiz kör  
Şarkılar söyledik ya  
Sağır dünyaya



**OK**

“Çocukları küçük kurşunla öldürürler  
değil mi anne?”

Acı, yönünü değiştiren bir oktur dediler  
dönüp sana saplandı işte!

Kan başkalarının sırtından aktı durmadan  
kemikleri kırıldı sokakların,  
bir güvercin öldü, evet birçok güvercin  
gök yırtılacak dedik biraz sonra!

Sen göğe baktın ve görmedin acıyı  
sen göğe baktın ve görmedin!

Zaman hızla gelip geçti içimizden  
ne gördüyse kalplerimiz gördü;  
Bir Srebrenitsa çiçeği, ateş, araf,  
sordular korkuyla gözlerimizde:  
cehennem hangi taraf?

Sen göğe daldın ve ölmedin o vakit  
sen göğe daldın ve ölmedin!

Ama bir bebek öldü yere atıp gittiler,  
ama Gazze'nin altı misliyle kan!  
Ölümün dili yoktur, ölümün dili yok  
herkes yokluğunu biriktirir gözyaşında!

Merhamet, köşeye düşen evin altında kaldı  
ruhumuza dağılan yangına kaldı merhamet!

Ve Sûr kaç kez üflendi şehrinin üstüne  
ateşler içinde külden ağıt kaldı!

acı, yönünü değiştiren oktur dediler  
dönüp sana saplandı!

**Mustafa BIYIKLI****KUŞLAR BALADI**

Gidip haklı bir kavgada  
Cesedimi sereceğim  
Ansızın düşüp  
Kurşun darbeleriyle  
Kuşlar sürüsüne konuk olacağım  
Bu gök senin şu ağaç benim

Ya da  
Oturup uslu uslu kitap okuyup  
Şiirler öyküler romanlar ve anılar yazıp  
Kuşlar çizeceğim  
Sarhoş kuşlar  
Akşamın doğuşunu izleyeceğim hep aynı yerden  
Ve sakince yok olacağım belki de

**MAVİ YOSUN**

Gelincik yaprağında titreyerek sevişirdik gözlerinde  
gözlerim ışırdı ...  
İslağından flu rüzgârların efsunu sızardı ırmaklar doluşurdu  
eteklerimize  
Sığılarımıza vuruşlarında köpüklenirdi eriyişler  
Kuşlar konardı o anın doyumsuzluğuna  
Avuçlarıma eğildirdin yüreğimden taşardı ummanlar kuşları  
alıp sürüklenirdi coşkusu çağlayışların  
Kor kor har har kavuşmaların sıcaklığında  
Uçsuz bucaksız coğrafyaların aynı bedende akışlarını  
dolaşırdık  
Bir kız çıkardı sokuldukça koynuma yakasında saçlarının  
yellerinden bir düet  
Çırılcıplak yağmurlara soyunurdu  
Dinerdi uslanırdı uğultusundan saçılan sırlı sıklam  
zerrecikleri emildikçe üzerimizde  
Kıyılarımızda biten çayırıların huşusunda çiylenecek  
çakır keyif akşamların altına yatarı  
biz seninle el ele diz dize mavi yosun hülyaların kıyısında  
rüyalara daldık  
Ürpertisi başlardı o anın  
Ne zaman degecek olsa tenine ay  
Dudaklarımda nemi uçlarındı  
Billur süt taneciklerinden taşardı  
Öyle sarhoş olurduk ki sanırdım dünya duracak  
tutulduğum kaldığım dirilişlerin hep buluş peri silüetindeydi  
o zamanlar  
bakamazdım kamaşırdı diplerimde şavkı salınışların  
yalnız denizlere açılırdı ne zaman çözülecek olursam  
epifitlerimizden tomurcuklar  
Tenha şehirlere uyanırdı göbeğinden çekilen kanatları  
nefesin  
Tadında kalıntısı tadımın selen baloncuklar kopardı  
bağından  
Salkım saçak bucak verirdin kucağımızda henüz doğmuş  
vaveylaların dansından  
Yana yana yıldız tozakları kalkardı güpegündüz  
sürmelerimizin baharından  
Ekşi üzüm bağları yıkanırdı duldalarımızda  
Kavislerimizde buğu  
Adeksinde balı taze anoftacıların  
Çilek kokardın terinde tuzu boynunu inişlerin derinleşen  
kollarında seli suya katışların  
Kan ter ter içinde kalırdın nasılda uyanırdın dayanırdın  
çatırtısına göğsün  
Söylemlerinden yılmaların göğü damlardı  
Gülüşlerinde gülhatmili öykülerin şafağı  
Türküler allanırdı yanıklarında uğur böcekleri benlenirdi  
Dallarımızdan tartardı koyuları Akdeniz'in  
Bir şişe lavantaya sağıldığımız ömrü aldardık  
Susardık  
Hoşluğun sardıkça sarardı  
İç içe akışlara karışırdı sevdâ...

## Erkan KARA

**Silkelenmek:**

İnsan da ağaçlar gibi silkelenmi mi dökülüyor âh, üzölme aşkın seninleyse; bu, ansızın vücudu sarsmak hareketi eylemine muhatap olmak, titremek, alışılmış sözlerden kurtarır ve bizi yeni şeyler söylemek için hazırlardı.

Tatminlik, görmeye bağlıymış çünkü, değişimin kün yeri kül ve “ben”in seni sormasını hatırlatan o sır, bir nefes kadar ağır bir nefes kadar hafif; şimdi “ben”den aynaya düşen bu hâl senin iradenin dışında sana varlığını silkelenmeyle farkettilen zıtlık, ilahi bir emanettir unutma.

“Yoksulluk”, güzelliği hazırlayan lütuftu, neşeyi de kederi de bilen herkese; ki dökülenlerin dışında işte, kalan biz, olandık aslında. Ve sabır, her şeyin kendi, sana her daim aşkını hatırlatan baharını beklediğin bir zamandı orada.

Bilirim, şiir yazıyorsun ilkyazdan beri. Hayâlin yaşamınla oluşturacağın sözcüklerde saf şiirin vücut bulması idi. Akıl, her yerde sana güzel sözü söyleten ki, o, Tanrısal bir parçacık olan beyinde, gövdesini taşıyan aklı hep sevdin.

Hakikatte her doğru söz güzel sözdü. Onun için, kalbe değil yalnızca, akla da gitmek gerekli. Çünkü, üstün duruş, akıl ve kalp birlikteliğinde o, hareketteki sessizliği bilen nefes ki ben’in değil sen’in görünmendeki insandaydı.

Bilir misin kafa karışıklığının iç hâlini? Sözlerden önce o, beden dilindedir. Âh, belirsizlik: ızdırabı daima artıran: insanın verimsizleşmesinde ki vesvese, dilbazlık ve fazla sosyalleşmesinde imiş.

Evet, insan da ağaçlar gibi silkelenmi mi dökülüyordu. Ama, aşkla yeniden olandı da bir taraftan. Bir kullanımlık her şey çok zekicedir; çok tüketir çok atarsın, bu nefsin hareketidir.

Çünkü aradığın, insan, ki mükemmel değildi. Âh, denge, insanda ne büyük bir nimet imiş.

Onun için aşkla hayatı yaşanılır kılabilirsin

Burda aslolan bilgi, o da sözün hayat buluşunda. Bununla ilgili yıllar önce bir şiirinde: “ey içinden sokak geçmemiş yaşam/ aktara uğramadan mı bana geldin/ alamadım tadını! Nerde senin imlerin?” demiştin. Öte yandan, kudretin iktidarı da, “ise” ile hep sınırlıdır, çünkü başka bir sebebin varlığı, O, nedendi. Bu, sıradan bir aklın gücünün ötesindedir.

İşte, insanlar çok farklı olduklarından, aşk akledeni ister zeki olanı değil. Ve bunu da kağıtlara yazarak söylemenin sebebi: Yaşamak aşkla hayat bulursa değer’miş, ve o aşkın sürekliliği için olandı akıl.

**Üstün Duruş:**

Umudu kesmenin anlamını hiç düşünebilir misin? Çaba göstermeden “yapamamak” düşünce değil. Evet, “karanlıkta” nurlu sözler fısıldayan ruhun söylediği. Gözünü karartıp çekebilirdin kendini önünden, yol alırken gece, hani bir ateş görüp gider de musa, “ayakkabılarını çıkar hemen ve dinle” dendiği gibi.

Uzun süre nefsin karanlık yüzüyle konuşuyorsun, susmak, şimdi tek isteğin oluyor, susuyorsun; göğsünde çiçekler açmaya başladığını hissettin, seni sevdiğinden söz ediyordu derin bir iç ses; –adını söyleyip çıkabilirdin o nefsin önüne– adeta ilahiler içinde ruhun sana söylediğidir bu.

Kalbinde ve dilinde bir karıncalanma olabilir, ki tatlı dürtüsü “vazgeçin” diyebilir, güzeldi dünya. Hayat için sabırsız ve aceleci olmamakmış umut. Tûr’da verdikleri sözden dönen kavmi gibi Musa’ya... Umudu kesmenin anlamını hiç

## HİS PİYASASINDA ŞOK İNDİRİMLER

kıyam

ben eyüp’üm, bu kuyuda bilmem ki ne işim var? ne işi var kuyuda cesedimin, duasız, helvasız ne işi var? yassız, yurtsuz mezarlıklar yok mu buna bir çiçek? de ki; tanrıların hiç vakti yok durup bunlara üzölmeye her yerde her gün çocuklar ölüyor, babalar intihar ediyor tanrıların mecali yok tutup bunları düzeltmeye birçok evde her gün başka bir tanrı gömölüyor. yecüc mecüc semirdi, zülkarneyn yoruldu set çekmekten bu çağ biz arayanları arka odalara itekliyor ah, kapkara bir sayfa uzatabiliyorsun sen bana şimdi yalnızca bu çok ağır, çok tipik, çok moda ve yıkıcı sıradan ağrıların ağırlığı bir kâbus ki kemiriyor günleri, geceleri, seneleri yiyen bu gam her yoldan çıkma atağında tüm uzamı kaplıyor. hep bununla birlikte uzuyor diğer tüm uzaklıklar aklın uzun tarihi mekândan kudretli olsa da her umut durağında bir yenilgi, başka bir bekleyiş eskitiyor.

rücû

geceyi yuvam diye görürüm, ondan başka aramam mezarım diye severim, yeni bir ev bulamam ben buraya düşmedim, hiç çıkmadım buradan burası bana, burası benim, çoğaldığım tek sığınak!

bir avuntudur ki bu güncemde, dışarı açılan tüm kapıları içeriye zorluyor.

düşünebilir misin, evet, çaba göstermeden “yapamamak” düşünce değil.

Âh, darlık da genişlik de görülmez aynı okşayış. Bir sırrın farkında olmak bakışı yukarı kaldırır. Hayâllerin buruşup da düşlerin zirvesinden düşerken, anlarız ki bu, uyan! Sana toprağın bir haykırışı; üstüne üstüne geldikçe umutsuzluğun o yorgun tozları ve bazen de nazar: hakkında çokca konuşulmaktı.

Umudu bırakan insanların tavrıydı “boşuna”cılık. Oysa, insan, içindeki ruhuna aydınlık yüzüyle uğrayarak, “razı olmamak” duygusunu canlı tutacağını bilmez de nefsin o karanlık yüzüne hep bir umutla dönerdi. Tabii ki aydınlık ve karanlık iki yüzü vardı nefsin; ümit akılda var olandı, ümitsizlik zekâyâ sinendi.

“Gerçek şu ki, insan için çalışmasından başka bir şey yoktu”. Evet, susmak, şimdi tek isteğin oluyor ve susuyorsun. Çünkü susmak, “ben dağı”nı devirmeyi ihtiraslar çağında ve zaman ki yeryüzünden çekilmiş ruh, insanın en büyük bozuluyordu. Yani, hep suç “ben”de değildi, seni bu hâle koyan bir de, kâr kâr kâr diyen çürümüş kokuşmuş bir çağ vardı.

İşte, şairin dediği gibi: Ezber yaşam geçirmiyordu. Her şeye rağmen her zaman içindeki ve dışındaki “putları” yıkabilmeyi, İbrahim gibi. Bir üstün duruş yani, bir devrimci ruh gerekli idi, içindeki o büyük yürüyüş için. Bunun adına ise manada aşk denirdi. Aşk, insanın dirilişi dolayısıyla insanlığın dirilişiydi, yeniden doğuş için.

**HAYAT MERDİVEN**

Azizim  
rüzgâra çakmak çaktılar  
toprağın bağına alev yağıyor  
bölüp bölüp çarpıyorum kendimi  
yoruyor öz nefesim  
ırakta gül üşüyor.

Azizim  
merdivenler, iniş ve çıkış için  
zaman akar, su donar  
sesler çığlığa döner  
bir kötülük insanları güdüyor  
gökleri eskitiyor birisi  
ruhumuz delik deşik  
içimin duvarda kuşları uyuturum  
buluta dönüşüyor yüzüm.

Azizim  
kabarır ana yanım, gül arıyı emzirince  
çizgimi gözetirim dünyaya  
gururumu annem okşar, uçar bedenim  
memeden ilk emdiğim ışık saçan süt aklımda  
elimde hayatın işlek kalemi

Taş altında kalırım, bir laf altında kalmam.

2022, Bornova

**Mehmet Hakan DÜLÜLOĞLU****KATİL AĞAÇ**

*Şahsine Yoldaş'a, Cafer Uğur Yoldaş'a, Zafer Ertan'a*

her sabah mı gelir uyandığında insanın aklına!?..

o kadar çok karnı ağrıyor ki çocukluğun  
uçsuz bucaksız acemiliği yankılanıyor  
karaciğer yetmezliğinden öldüğünden bu yana bilboa

bir kalbin kanyonunda  
yıldızları seyrediyorlar ellerine sinmiş  
kedileri öpe öpe  
ve hâlâ çocuklar kokuyorken her sabah  
herkese birer olmamış mandalina veriyorum

karanlığa kalmadan dönemiyoruz eve bir türlü  
suç işleyecek kadar zamanımız çok çünkü  
eğleniyoruz çok kirlenmekten,  
göğe gömülmekten

yemyeşil bir akşam üstü toplanmak üzereyiz  
suçluluklarımızı birlikte arınmak üzere  
çığlık çığlığa  
katil ağacın altında

**BİTKİ GİBİ**

Avuç kadar kilidin bunca yıl bir insanı durdurmasını  
anlamamıştı  
Hücrelerinden salınmış mahkûm mutluluğu vardı üstünde  
Demir kapıdan çıktığında dünyanın aydınlığını artırmıştı,  
nasıl  
Ölünecekti bu hevesle, içerdeki ölme fırsatını neden  
kaçırmıştı

Muhayyel yaşamı ilaçla zehir arasında doz farkıymış  
Dozu aştığında kalkıp nemli duvarlara teori saçmamış, bir  
proleter  
Diktatör değil, sadece rüyasını oynatan dramaturg, hem  
sahnede  
Kendi aralıksız çalışmış, hem göğsünde kalbi öyle yapmış

Elektrik bir kablodan bir vücudundan geçerken "yaşam  
ancak  
Kötülük vererek bilgelik verir" deyip avunmuş,  
soluyamamaktan  
Ciğeri kambur, isyana tövbe edip devrime üşenmiş  
Fecaat-ı işkence, kanadı makasa vurulan güvercinmiş

Morgda uzun dolapların içinde geçen yüz bin mevsim  
Kocakarı beşinde takılıp kalmış soğuklar, önünü alamamış  
Kurdun bile donduğu müebbet, buzul devri, meçhul  
Ceset, yaşamını bitirmeden insan intiharını bitki gibi yapmış

**Erhan İKSAMUK****LORCA'DA LİRİK BİR SABAH**

fısıldamalısın, bütün ağaçlar akasyadır sonbaharda  
yağmalanır güneşler ölü bir dağın eteğine saplanıp kalan  
bozuk imlasıyla saçılan anılar karşılıksız tutkunun  
döndürür bin yıl öncesi acemiliğine ihtiyar sunakları

sokakların korkak aynası oluşuna akıp duran gözyaşlarım  
ebemkuşağıdır parmak uçlarımdaki bu ilkyazdan kalma sızı  
darmadağınık oluşuna bir gerek ekliyorum, mevsime bronşit  
lorca'da lirik bir sabah doğuyor yeniden uzak ellerine

sen kimliksiz kılansın beni haritalara dökülen dikenlerinle  
toyluğumu örtmelisin ve bir tren sesini öpmeyi uzaklaşırken  
acı, ay ışığını kucaklar, tan boğulur; bunlar hep senin  
yüzünden  
harabelerde avuntuya benzeyen bir hüznün, belki yürek  
çarpıntısı

seni özlemenin tezgâhında biçimini gördüğüm çocuk  
gölgesi  
kuşkunun korkunç karmaşasından kaçıp sığındığım yaşlı  
evsiz  
bir evreni tanımlıyorsun, "zaman" sözcüğündeki sedefi  
bunu görmeliydin, yüzüme eylülde perişan bir üşüyüş  
konuyor

## Osman Serhat ERKEKLİ

968

Biz çarmıha çıkalı 2000 yıl oldu. O vakit her şey et ve ruh idi. Şimdi makine.

969

Büyütüp de mezbahaya gönderdiği tosunun kabasına bir sevgi şaplağı vurdu çoban...

970

Tarih, bilgi, anılar yük oluyor. Bana inziva gerek. İyi ki, t.v., bilgisayar yok.

971

Biz bir zamanların genç şairleri 70 yaşına geldik. Ama hala eski ustaların sultasında yaşıyoruz.

972

Sanat boşuna mı oldu bu internet dünyasında...

973

Ramis Dara diyor ki: -Yaşıyorum  
-Öyleyse yalnız değilim

974

Üç günlük dünya, üç kuruş para, üç lokma ekmek, üç yudum su, Üç Kuruşluk Opera...

975

Benim yaşımdayken 99 depreminde hayatını kaybeden Uslu Doluca Eniştemin söylediklerine geldim, 67 yaşında, sonunda:

-Herkes en iyisini bilir.  
-Kimse değişmez.  
-Kalay yapmıyorlar ...öt çalkalıyorlar.

976

Kadınlarla münasebeti seksten ibaret sanan – çoğu alkolik – arkadaşlarım var. Ölüp de badem gözlü olan eşlerini defalarca aldatan onlar değilmiş gibi. Söylesem ben suçlu olacağım.

977

Osman Çakmakçı bu kağıt, matbaa maliyetinde dergisi Bu Çağ'ı çıkarmaya devam ediyor. İflah olmaz bir dergicidir kendisi. Yaşar Nabi, Cemal Süreya, Budak gibi. Dostumuz Ozan Öztepe İstanbul Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'na seçildi. *Varlık* ve *Virüs*'teki yazılarının yanı sıra doktorasını bitirmek üzere.

978

Yeni ihtiyaçlara cevap verebilecek kapsamlı bir edebiyat tarihimiz yok. Zahmetli ve nankör bir iş.

979

Eşim Sevil Avşar ile 7 / 8 Şubat gecesi omicron'a... Salih Bolat ve Sina Akyol Şubat 2022... Ukrayna –Rusya savaşı 24 Şubat sabahı... →

## İMKÂNSIZ ÇIPLAKLIĞIM

paylaştığımız dualar kadar benzeriz birbirimize  
sırf bundan çağırıyor içim gök kubbeyi ben değil  
kedi değil tespih değil kum değil  
ruhuma bir santur iniyor aynı dağın aynı mağarasında  
fail aramıyorum yine de kimsenin cehennemine  
kili suyla karıştırmayı ilk akıl edenin çamuruna  
bulanıyorum

peki herkesin sevgili diye söz ettiği kadın sen misin  
bana kadim demeyi öğreten  
maraba düşlerimi örgütleyen  
zalime merhamete meyllettiren  
maskelerimden mi etkilendin bu kadar  
oysa hepsini toplasan bir yüzün etmez

sabaha kadar soyunsam da çıplıçplak sevişemem seninle  
asırlar sürer çünkü çıplaklığımıza ulaşmam  
neye dayanarak sevdin beni tarif etsene  
bir insan nasıl sevilir gerçekten  
buz kesmiş bir ayak yünden bir patiği sever gibi mi mesela  
aşkın çevrimini bilmek için öldürüp otopsi mi yapmalı

anlattığımız masallar kadar aldatırız birbirimizi  
güneşin damlacıkta kırılmasına neden seviniriz gökkuşağı  
görmüş gibi  
kum olmaya direnen her şeye taş mı demeliyiz örneğin

demin dedim ya ey kadın  
bahçene fırlatılmış sahipsiz bir kargoyum ben  
yalnızlığı üstündeki meçhul adresle geçiştiren  
az önce masal diye anlattığın şey intihar mektubuymuş  
yoksul bir babanın  
bıyık altından gülümsemenden anlamalıydım  
gözlerindeki nefretin mezuniyet konuşman olduğunu

sahi bıyık altı dedim de  
saçak altları geldi aklıma  
çivi gibi yağan yağmurlar geldi  
dizi dizi sıralanmış kuşlar  
sevdaya verilen her sivil muhtıranın altında senin de imzan  
olduğu geldi  
tüm silahları gömmemiz için ölmesi lazım hepimizin

980

Bana gelenler:

Yeprem Türk, *Evvel Merhamet, Sonra Yağmur, Sonra Sanat* (Vahiy Eseri Denemeler)  
Aykut Nasip Kelebek, *Sisten Sonra İstanbul*  
Adil İzci, *Kırk Ozan Kırk Öykü*  
Tataryen Lokman, *İşte Öylece Göğe Bıraktım*  
Alper Sarıçam, Can Hacer, İlhan Kurt şiirleri,  
*Olağan Şiir*, Ocak - Şubat 2022

Onur Caymaz Örümcek şiiri, *Sincan İstasyonu*, Mart - Nisan 2022

## **Neriman BOLAT**

### **SESLERİ KESİLMİYORDU**

Sesleri kesilmiyordu hamamdan gelen takunya sesleri  
Yeni nallanmış bir kısırağın kendinden emin yürümesiydi  
Sırtında dolaşan şefkatli bir elin ağırlığını hissetmesiydi  
Gözlerindeki ışık pınarlarının kandili tutuşturmasıydı

Sesleri kesilmiyordu yeni doğmuş bebeğin ağlama sesleri  
Meraklı gözlerin etrafı kolaçan etmesiydi  
Bitmek bilmeyen bir iştahın dudaklarına gelmesiydi  
Dokunduğun avuçlarındaki taze bahar kokusuydu

Sesleri kesilmiyordu insanların feryat figan sesleri  
Kaskatı kesilmiş bedenlerin naif kırılgan duruşuydu  
Sımsıcak ürkek ellerin buz beyazlığına bürünmesiydi  
Gözyaşlarını umursamayan sabit bakışlardı

*Şubat 2022 / İstanbul*

## **Uğur ÜNEN**

### **AYNANIN GÖZÜNDEN**

Dokununca kırılıverecek kadar şeffaf bir aynayım Kim  
kendini nasıl görüyorsa ona öyle yansırım  
Parça pinçik edilse de düşbozanlarca camım  
Yitirmem durugörümü ben hep hamım  
Onlara gelecek öykülerini gösterim yaparım  
Sevgiyle bakanlara güzellik sunarım  
Varlığıyla yok edebilecek güçlere karşıyım  
Ki onlar kıramazlar muhteviyatımı kalıcı  
Süre tozuyla örtülmem ben süreden muafım.

## **Onur KOCA**

### **ÖLÜM PATOLOJİSİ**

Şehrin yılgın bakışlarına dalaşarak  
Kaldırımlarda umarsızlaşan öfkeme sataştım.  
Yeni bir kible aradım çocukların uykusuna yetecek kadar  
Yeni bir dua, henüz kirlenmemiş insanlar arasında.

Omuzlarımda çürüyor ilkin dünyanın müsamahasız kahrı  
Ölüm marşlarıyla birlikte geliyor gazeteler  
Akşamın sulfatı inerken kapısı yorgun evlere  
Ne çok küfrediyorum yanlıgılarla paslanan şu matah  
ömrüme.

Şimdi ne yana koysak bu hüznü katranlaşıyor sular  
Kehribar sözcükler iniyor dağların suskun nehirlerinden  
İlk bıçakta kesiyorum gırtlığımda irinleşen kanı  
Ve soruyorum;  
Ne kaldı Onur âh, götüreceğin bir gamdan başka.

## **Ferziye KÜÇÜK**

### **HATIRAT**

Nereden geldiğini bilemediği çağla badem.

Diş diş erirken damağında Erciyes  
Kuyu ağzında ağustosta buz tutar çocukluğu,  
İçlenir yanda ceviz.

Alır yavrularını yanına, sonbaharda kirpi  
Gezmeye çıkmış işte ceviz altına.  
Toprağa dokunan her ayak bular o kokuyu üstüne.

Yapraklar kumaş, kız çocuğu gülüşüne,  
Kardeşlerine taçterlik, saklar toprağa yitmesin.

Ayna ayna  
Çıtır çıtır çağla

*07.02.2021*

## **Ozan Deniz SARITOP**

### **TANIDIK YER**

Ağaç kendini kumsala adamaz;  
yine de kumsalı yeşile bürümek için  
yaşadığı yerde, bir dere yatağı aksın  
ister.

Ağaç gövdesiyle yaşamdan pay alır,  
dallarıyla da kuşlara ev sahipliğini yapar.  
Gün gelir, insan kendine bile yabancı kalır,  
fakat geldiği yeri:  
ağacın hâlâ durduğu yerden  
tanır.

## **Abuzer ALTUNTAŞ**

### **ALİNA**

Ah çocuk!  
Sığınaklara konunca sesin  
İner dünyaya  
Masalındaki kahramanlar  
Kırık kol  
Takılır oyuncuklarına

Ah çocuk!  
Gülersen  
Savaş biter  
Baba eksikliği  
Dolar gamzene

Ah Alina!  
Nedensiz buluşunca  
Elin kedilerle yeniden  
Nicelerin çoğalır  
Hayallerinde anneye

# ‘KÖYÜM SEVGİLİ KÖYÜM’DEN İKİ MİNİMAL ANI YAZISI

Ramis DARA

## **Bülbül**

Dünyada bülbül ötüşü, doğanın en güzel seslerinden biri kabul edilir. Baharın, mayıs ayının ve aşkın simgesi.

Ancak ben bülbülle önce kitaplarda karşılaştım. Edebiyatta, şiirlerde, şarkılarda. Ne yalan söyleyeyim, biraz gına geldi.

Genelde gülle ilişkili olarak Divan, Hece, Halk şiiri örneklerini; Yahya Kemal, Ahmet Haşim ve Mehmet Akif’in bülbüllü şiirlerini okur; şarkılar türküler dinlerken; onu allı pullu, rengârenk efsanevi bir kuş olarak düşünürdüm.

Bu süreçte tabii köyümüzün dere ve vadilerindeki çalılıklarda, bülbül olduğunu bilmeden, bülbüllerle karşılaştım, serçe büyüklüğünde, kuyruğuyla ondan az daha uzun, ağırlık açısından daha hafif, kahverengimsi sarımsı boz, küçük, kara gözlü bir kuş olarak.

O yaşlardayken çok yakınlarımıza sokulanlar dışında kuş sesleriyle ilişkim yoktu.

Üniversite öğrenciliğim sırasında, beni geceleri çardakta uyutmayan ötüşlerin bülbüle ait olduğunu öğrendim.

Sonra da o ötüşlerin çocukluğumdan beri gördüğüm o gösterişsiz kuştan geldiğini.

Kışları, Sahra altı Afrika’da: kıtanın ortasıyla güneyinde geçiren bülbüller, nisanda kuzeye, Avrupa ve Asya’yla birlikte ülkemize de geliyor, Kurttutan kırlarını şenlendiriyorlardı, eylülde ayrılmak üzere.

Yerdeki küçük böcekleri, örümcekleri, solucanları, larvaları, yaz sonuna doğru böğürtlen gibi yabancı meyveleri yiyerek besleniyor ve dünyada 5-6 yıl dolayında yaşıyorlardı.

Bülbüller en çok gece ötüşleriyle bilinir, bunlar erkeklerin dişilere yönelik aşk çağrılarıdır.

Eşine kavuşanlar klasik gece ötüşlerine son verir, kuluçkada yatan eş için başka şarkılar söyler.

Erkek kuşların her bahar yarısı vuslata eremez.

Yaz çöktüğünde geceleri şarkılar susmuyorsa hâlâ, bunlar vuslata erememiş kırık kalplilerin şarkılarıdır.

## **Bülbülü Taşlamak**

Yaz geceleri tütün çardağında annem babam “dam”ın içinde uyurken, ben püfür püfür esen “çardak”ın altında, “cibinlik”in içinde yattım. Serinden öte soğuktu bazı zamanlar. Altımda yatağım ve yatağın altında anamla ablamın dokuduğu hasır, üstümde yorgan ve cibinlik, bunlar “sabaha-karşı-soğuğu”nu içeri geçirmezdi. Keyfim keyifti yani.

Cibinlik ve çardağın üstündeki çalıdan dolayı, bağıra çağıra söylediğim şarkıdaki gibi, tam “yıldızların altında” değildim belki, ama gece böcekleri senfonisi yıldızların ışığını içime taşırdı.

Gece böceklerini, gündüzleri öten ağustosböcekleriyle karıştırmamak gerekir. İkişi çok farklı. Gece böceklerinin (“inçi”) ezgisi ağustos böceklerinin (“çığırğan”) gibi tekdüze değildi ve daha ince sazlardandı.

Ah, vakit gece yarısını geçince dereden bülbül sesleri gelmeye başladılar ki dere yattığım yere 20 metre mesafede!

**Atnan BAŞKESEN**

## ISSIZLIK

Yüreğimi yalayan ıssızlık

Gece gibi yaklaştı

Azrail edasıyla indi

Ruhumu tuttu

Kalabalıklardan yapılmış giysimi giyemeden

Herkesten yüzümü sakladı

**Necip YILDIZ**

## IŞIK PEDALI

Karanlıktan olma günden doğma

Elma mı ağaçtan ağaç mı elmadan

Su verir gölgelere ışığın çeliği

– Geo-optik sinestezi diyalektiği –

Eytişimli döner mevsimin gümüş tekeri

Küp küp erirken güneşin altın şekeri

Kuşlar dalına aktığında karanlığın sürahisinden

Boşalır usul usul kısık sesli güneşin ilahisi

Kırık açılar trigonometrisiyle mevsimin eğik fincanında

Zaman ki gölgelerin telvesiyle ışığın falına baktığında

Sinestezi küpünün içine düşen bir bebeğin gözleriyle

Eniboyyüksekliği dünyanın: renkkokuses (R-K-S)

Pastırma yazının tülbenti

süzerken ışığın seyreltik

balını, güneşin bisikletine

binen tanrılar çevirir ışığın

pedalını

Önce güzel gelirdi bülbül sesleri kulağıma, kimin gelmez! Ama insanın bir de uyuması gerekir. Peki bu nasıl olacak?

Bir kulağımı yastığa bastırır, diğer kulağımın üzerine kolumu koyardım. Hah, duyulmuyor galiba, diyecekken, ıh, yok. Duyuluyor. Öyle dolmuşlar ki bülbülcükler, ahlarının sonu gelecek gibi değil. Yataktan kalkar, seslerin geldiği yere doğru öylesine bir taş fırlatırdım.

Harper Lee’nin kült romanı *Bülbülü Öldürmek*’i ve orada geçen “Unutmayın: Bülbülü öldürmek günahdır.” sözünü unutmaman.

Sesler anında kesilirdi. Hemen uyumam lazım. Yoksa birazdan yeniden başlayacaklar.

Bu böyle böyle sürerdi.

Bazı geceler hemen, "taş gibi yatar kuş gibi kalkar"dım.

Bazı geceler kayan yıldızlara bakardım.

Bazı geceler de oralarda bir yerlerde, bizlerin arasında gümek yerine geçsin diye, ağlardım...

## *Serkan AKÇA*

### ÜLKEN

Öğret ağzını o yabancı  
Baktım ki her şey ilkel  
Gizdir senin sularında yıkanmak  
Ellerimi seviyorum sana değişiyor  
Gövden bir kızıl sur uzun  
Ülkene varmaktır göğü unutmak  
Akşam gözlerini kapattı  
Ben de şapkamı çıkardım astım  
Bir soyun gelecek devamı

## *Hüseyin Ali MERSİN*

### DOĞMANIN JEOPOLİTİĞİ

yıl bin dokuz seksen sekiz ayaklanmış ülke  
ateş altında bir yaz günü ağustos altı  
fabrikalar lokavt bulvarlar isyan  
şehre girmiş isa mesih akşam üstü saat beş  
demek isterdim  
ama değil

baş dönmesiydim annemin  
ikiz beklentisi, soy sürücüsü  
bitse isteğiyle dolu karın ağrısı  
kömürlüğün temizlenmesiyle ölçülüydü zaman  
göçün hatrı sinmişti evlere  
maışet derdi, allahlar rızası ve istanbul rüyası  
iki kız çocuğu, bir anne, bir baba  
bütün takımlar tamdı da sofrada  
eksikliğim vardı benim ben olmadan önce

kardeş oldum, oğul oldum, yetiştim murad oldum  
soyismime  
zulüm de alacaktım hayattan sevgi de

doğdum bereketim okundu gözlerde  
elinde ebenin tıp bilgisi avcunda annemin merhamet ilgisi  
süründü sular ağladım kurak dudaklarıma  
çıkış bileti olmuşum labirentten  
çorbalar kaynadı adaklar adandı pipime  
imdi kim oidupus neydi sfenks

oysa sakatlıkla gelmiştim dünyaya  
şu en yaralı yerim benim: karnım  
işkembesi dışarda küçük bir velet  
lakin umut umuttur hak imzasını atmış belki işaretin  
bırakmıştır üstüme  
sözcükler giyindim marifetler edindim

soyunun sadığı olsun düşürmesin kavmin hırkasını diyyedir  
üflendi kulağıma ilkin hüseyin  
âli ondan sonra göz göze gelinemeyecek kadar cesur olsun  
diyyedir vuracaksa sırtına anca hançeri ol kahpe düşman

dünya ışığı ardından işte ilk zulmüm buydu: beklenti  
hasımla başlamıştım oyuna  
erken ayaklandım bu yüzden

## *Volkan ODABAŞ*

### SÖYLENEN

de bana  
hangi kıyıyı terk etmiş  
o gemi  
hangi kente yağmış  
bu bembeyaz kar

yabanıl bir korkuyla  
sakladığımız  
akşamın hüznü mü

diyelim ki  
insandan insana alışan  
bir sabahla  
tutuşan yongadır  
biriktirir gözlerini  
çekmecelerde saklar  
bırakamaz solgun ipeğini

de bana  
gecedir  
kim anlamış ki birbirini  
hangi insandır  
çok uzun yaşamış  
okşayıp sevmiş  
bembeyaz bir kış olarak  
gündüz yüreğini

## *Fikret ÇELİK*

### HAİKULAR

1/  
Göğü suya çal  
Maviye boya kenti  
Aşk solar güz

2/  
Mavi göğes sor  
Bayır aşağı inen  
Haziran mıdır

3/  
Yüzümde eskir  
Subaşına varmadan  
Güneşin eli

4/  
Geceden beri  
Pencerede ıslığı  
Doğu yeli bu

5/  
Daldaki yaprak  
Göğes yüzünü dönmüş  
Sabahtan erken

6/  
Limoni güneş  
Batmadan akşamüstü  
Yol almak gerek

## Reha YÜNLÜEL

### -KIRIŞIKLIKTA ZAMAN AŞIMI-

hoş gelir gün beş gider  
ay bir hâlden bir hâle  
bir doğup bir batıp  
yay mı olur artık hançer mi top mu  
ısınır doğa üşür sonra  
gene ısını sonra gene üşü  
tirtir gene gene sonra gene  
yapraklar çiçekler meyveler  
biri doğarken öbürü ölür  
çekirdeği kendine meçhul  
arz döner döner de  
içine içine kıvrılır  
saatler günler haftalar falan  
aylar mevsimler yıllar  
güneş bir yanda ay bir  
ambiyans yıldız yıldız  
kırış kırış evrende  
yağmur yağmaz heryere  
kar hiç ya da belki  
dolu ya da çiğ ki kimin derdi  
ışığın hızı sesinkinin tozunu attırır  
da boşluğunkine karışır sonra hepsi  
şemsiyesiz gulyabâniler basar uzayı  
göktaşı yağmurunda pervâyı hak getire  
iklimleri başka başkadır  
karadeliklerin içine düşmeye gör  
ne çok çekim iten birbirini  
yuvarların alı al akı ak  
can kozmik keşâkeşte  
yarbaşında gölgekonak  
varlıksa sürüsüne bereket bir bir  
bilsen âsumandan ötede  
takvimler komik mi komik  
dünyâda zaman  
uzayda saçma kekik

şîrhâne

## Nihan IŞIKER

### SAHTE YAZ -I-

Yaz gerçek olsaydı  
Bir kış masalı yazmazdı içimdeki ağaçlar  
Ölmezdi onca kuş dallarıma konan

## Yusuf ALPER

### KANADI KIRIK KIRLANGICIM BEN

Güz kırlangıcı mı demişti  
Yaz, ilkyaz mı  
Yakışır güz kırlangıcı  
Kırılğan kırlangıç; kanadı kırık  
Belki hüznü kumru bakışlı

Çarparak görünmez cama  
Koridorun ortasına yığılan  
“Kanadı kırık kırlangıcım ben”  
Gagasında elma şekeri, boncuk  
Yaş günü hediyesi anneye; çocuk

Bir uçuk böceği gibi uç  
Kon göğsümün ortasına  
Sonsuza kadar orda  
“Uyandırmayın beni uyanamam”  
Uyanamam belki yolun sonunda

Döner miyim bilmem gittiğim yerden  
Dönmem. Ne kaldı; üç beş aşağı yukarı  
Birkaç güzel gün bir masal yılı  
Kimdi beni yüz yıllardır uçurtan  
Kırlangıcım kumrum ateş böceği

Kırlangıcın kumrun uç uç böceği

## Erdoğan KUL

### AYRIM SARISI

Sis seni yönlendirmiyor. Dalıp gitmek dağılıp gitmekle  
kardeş, gülüşünde.- Bırakmayacaksın sana inen uygarlıkdışı  
ağrımı.

Dallardan esmeler bitmiş, gövde yadsıyor kendini. İnsin  
eski mezarlıkların sarındığı hüznün bu duruluğa, ne  
beis!... Baktığın yine kendinsin aralarından ve karşında  
yitiğinin ben hâlâ.

Dinliyorum, gittikçe daha uzaklaşan bir dinlemede  
yaşıyorum artık:

Teninde bazen ağdığın çınıltıyı seviyorsun.

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara  
Prodüksiyon : İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem,  
Zihni Engüdar ,Yalçın Oğuz.  
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok.  
Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5- MUDANYA)  
Yazışma ve posta kargo adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA  
E- Posta : akatalpa@hotmail.com  
Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685

Kâğıt çıkışlı dergi sadece İzmir’de dağıtımına verilmekte.  
İsteyen herkes akatalpa sitesinden kâğıt çıkışı alabilir.  
Yazıcı çıkışı : Selman Kırtasiye, Kuruçeşme Mh.  
Altıparmak Cd., 16050 Osmangazi – BURSA

Ocak 2000’de Bursa’da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi  
Akatalpa ([www.akatalpa.org](http://www.akatalpa.org)), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.